

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBINĖ KULTŪROS PAVELDO KOMISIJA
VALSTYBINĖS KULTŪROS PAVELDO KOMISIJOS POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2014 m. lapkričio 21 d. Nr. V17-10(6.1.)
Vilnius

Posėdis vyko nuo 9.00 val. iki 12.00 val.

Posėdžio pirmininkė – Valstybinės kultūros paveldo komisijos (toliau – Komisija) pirmininkė Gražina Drėmaitė

Posėdžio sekretorė – Komisijos vyresn. specialistė Anželika Vėžienė

Dalyvavo:

Komisijos nariai – Gintaras Balčytis, Gražina Drėmaitė, Jūratė Jurevičienė, Evelina Karalevičienė, Albinas Kuncevičius, Juozas Algirdas Pilipavičius, Nadežda Spiridonovienė, Vykintas Vaitkevičius.

Komisijos darbuotojai – Alma Bačiulienė, Viktorija Gadeikienė, Algimantas Gražulis, Gediminas Jucys, Juozas Lapinskas, Vladas Niunka, Artūras Stepanovič.

Kiti dalyviai – sąrašas pridedamas.

DARBOTVARKĖ:

1. Dėl Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečio minėjimo programos.
2. Dėl kultūros paveldo objektų, esančių miškuose, apsaugos.
3. Dėl Valstybinės kultūros paveldo komisijos 2015-2017 m. strateginio veiklos plano.
4. Dėl UNESCO pasaulio paveldo vietovės apsaugos ir tvarkybos gerinimo.
5. Kiti klausimai.
  - 5.1. Informacija apie naujos redakcijos NKPA įstatymą.
  - 5.2. Informacija apie darbo grupės posėdį dėl kultūros paveldo integralumo su švietimo sistema.
  - 5.3. Informacija apie sovietinio laikotarpio dailės palikimo apsaugą.
  - 5.4. Informacija apie posėdį LR Vyriausybėje dėl neprivatizuotinių dvarų.

Bendru sutarimu pritarta posėdžio darbotvarkei.

1. SVARSTYTA. Siūlymai dėl Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečio minėjimo programos.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė

Komisijos nariams pateikiama patikslinta pažyma (pagal praeito posėdžio metu išsakytus siūlymus). Klausimo kuratorius Komisijos narys Z. Butkus pritarė siūlymams.

Siūlė šiuo klausimu gruodžio mėnesio posėdyje priimti sprendimą. Komisija galėtų dar dvejus metus (iki šimtmečio minėjimo) teikti papildomus siūlymus.

Komisijos narė N. Spiridonovienė

Pritarė pateiktiems siūlymams.

Komisijos narė J. Jurevičienė

Pritarė patikslintiems siūlymams.

Komisijos narys A. Kuncevičius

Neturėjo pastabų.

Komisijos narys G. Balčytis

Neturėjo pastabų.

Komisijos narys J. A. Pilipavičius

Komisija sunkiai „apčiuopia“ Komisijos kompetencijos ribas. Jei Komisija nutartų priimti sprendimą, reikėtų nagrinėti šį klausimą giliau. LR Prezidentei siūloma svarstyti galimybę įsteigti direkciją. Abejojo dėl šio siūlymo. LR Vyriausybė taipogi siektų direkcijos koordinavimo.

Dėl 2.2. p. – siūlė Komisijai raštu (o ne sprendimu) kreiptis į LR Seimą dėl klaidų ištaisymo.

Pažymos siūlymai – bendros, nieko neišsiskiriančios frazės. Ar Komisija turėtų spręsti ir siūlyti ministerijoms pasitelkti bendruomenes sprendžiant minėjimo klausimus? Siūlymuose nėra Komisijos formato. Siūlė kritiškai panagrinėti siūlymus, nes juose vis dar trūksta dalykiškumo ir konkretumo.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė

Siūlė rengti trumpą ir konkretų sprendimo projektą, kuriame būtų išsakytas pritarimas LR Vyriausybės atstovo siūlymams bei pateikti papildomi Komisijos siūlymai.

Komisijos narė E. Karalevičienė

Neturėjo pastabų.

Komisijos narys A. Kuncevičius

Pritarė siūlymui steigti atskirą direkciją. Abejojo, ar LR Prezidentūra norės koordinuoti direkcijos veiklą.

Komisijos narys V. Vaitkevičius

Siūlymus reikėtų pateikti žymiai konceptualiau. Siūlymus dėl konkrečių kultūros vertybių tvarkybos reikėtų derinti su Kultūros paveldo departamentu. Siūlė išryškinti tapatumo linijas.

Komisijos narė J. Jurevičienė

Siūlė rengti konceptualesnį sprendimą su lydinčiu dokumentu, kuriame būtų detalizuojami paskiri siūlymai.

Komisijos narys J. A. Pilipavičius

Siūlymų dalis pildytina klausimu dėl kariuomenės kaip valstybės atributo įamžinimo, nes kariuomenė taipogi dalyvavo valstybės nepriklausomybės atkūrimo procese.

Komisijos narė N. Spiridonovienė

Pažymos 10 p. skirtas kariuomenės įamžinimui.

Komisijos narys J. A. Pilipavičius

Pabrėžė, jog nei viename siūlyme neakcentuotas užsienio lietuvių vaidmuo. Jie liko nuošaly.

Komisijos darbuotojas A. Gražulis

Pirminiame pažymos variante buvo įrašytas siūlymas dėl visuomeninių organizacijų (taip pat užsienio lietuvių) vaidmens nepriklausomybės atkūrimo procese. Šis punktas nuneigtas. 10 siūlymų punktas skirtas kariuomenės įamžinimui.

D. Varnaitė (Kultūros paveldo departamento direktorė)

Siūlė 6 p. adresuoti Kultūros ir Ūkio ministerijoms.

Komisijos narys V. Vaitkevičius

Pasisiūlė dalyvauti sprendimo projekto rengimo procese.

Bendru sutarimu pritarta.

NUTARTA. 1. Gruodžio mėnesio posėdžiui parengti sprendimo projektą. 2. Komisijos narį V. Vaitkevičių įtraukti į sprendimo projekto rengėjų darbo grupę.

2. SVARSTYTA. Kultūros paveldo objektų, esančių miškuose, apsauga.

Komisijos narys V. Vaitkevičius

Pastaraisiais metais klausimas dėl kultūros paveldo, esančio miškuose, išsaugojimo vis dažniau keliamas. Siūle trumpinti sprendimo projektą, atsisakyti sprendžiamosios dalies 2 punkto.

Pagrindinė problema – teisės aktų (Žemės, Miškų ir Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymų bei LR Vyriausybės nutarimo) nesuderinamumas.

Komisijos narys A. Kuncevičius

Klausė Kultūros paveldo departamento atstovų nuomonės dėl sprendžiamosios dalies 2 punkto.

Komisijos narė J. Jurevičienė

Siūle tikslinti sprendimo projektą: detalizuoti, kokių problemų esama. Ar sprendimas aktualus?

Komisijos narys J. A. Pilipavičius

Pritarė sprendimo projektui. Siūle sprendime pabrėžti integralumo svarbą, nes siūloma kelioms žinyboms derinti savo veiksmus.

A. Degutis (Kultūros paveldo departamento direktoriaus pavaduotojas)

Siūle sprendžiamosios dalies 1 punktą adresuoti Kultūros ministerijai. Pastebėjo, jog reglamentu nenustatomos gairės ar metodika. Tai du skirtingi dokumentai: rengiamas arba reglamentas, arba gairės/metodika.

Tikslintinas 3 punktas: siūlymą adresuoti ne Miškų departamentui, o Aplinkos ministerijai.

G. Džiovėnas (Kultūros ministerijos Saugomų teritorijų ir paveldo apsaugos skyriaus vyr. specialistas)

Abejojo dėl konservacinės paskirties žemės sklypo formavimo. Galbūt reikėtų formuoti tik dalį sklypo. Kam jis priklausys?

Komisijos narys A. Kuncevičius

Nepitarė G. Džiovėnui.

Komisijos darbuotojas G. Jucys

Pagrindinė paskirtis nustatoma sklypui, o ne jo daliai.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė

Klausė dėl sprendimo priėmimo kitame posėdyje.

Komisijos narys V. Vaitkevičius

Siūle tikslinti sprendimo projektą pagal pastabas, atsižvelgti į A. Degučio komentarą ir priimti sprendimą kitame posėdyje.

NUTARTA. Patikslinti sprendimo projektą pagal pastabas ir priimti gruodžio mėnesio posėdyje.

3. SVARSTYTA. Valstybinės kultūros paveldo komisijos 2015-2017 m. strateginis veiklos planas.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė

Komisijos strateginis veiklos planas aptartas gegužės mėnesio posėdyje. Planas patikslintas. Šiame posėdyje siūlytina svarstyti tik finansinę dalį (dėl euro įvedimo).

Komisijos darbuotoja A. Bačiulienė

Strateginiame plane pakito tik finansinė dalis dėl euro įvedimo. Komisijos biudžetas sumažintas 5 proc., tačiau Komisija gavo papildomų lėšų pastato tvarkybos darbams.

Komisijos narė J. Jurevičienė

Siūle pildyti strateginį planą, nurodant, kas pasikeitė lyginant su Komisijos 2014-2016 metų strateginiu veiklos planu.

Komisijos narys A. Kuncevičius

Ar nesikeis pareigybių skaičius ir darbo užmokestis?

Komisijos narė J. Jurevičienė

Siūlė pildyti veiklos planą dėl:

1. bendradarbiavimo su savivaldybėmis. Komisija kaupia, analizuoja duomenis apie savivaldybių skiriamas lėšas, bet ne itin bendradarbiauja su jomis.

2. Komisijos vidaus darbo. 1 psl. minima, jog Komisija kaupia duomenų bazę. Ar ji galėtų būti vieša, prieinama?

3. veiklos kryptių (9 psl.). Komisija galėtų bendradarbiauti su mokslo ir tyrimų institucijomis.

Komisijos narys J. A. Pilipavičius

Klausė dėl strateginių tikslų įgyvendinimo ir stebėsenos. Kokia tai stebėseną? Ar tai savianalizė? Kaip archyvuojama Komisijos veikla?

A. Bačiulienė

Šioje dalyje kalbama apie savianalizę.

Komisijos narys J. A. Pilipavičius

Siūlė tikslinti, ne *stebėseną*, o *savianalizę*.

A. Bačiulienė

Komisija turi savo archyvą, posėdžių įrašai saugomi.

NUTARTA. Patikslinti Komisijos 2015-2017 metų strateginį veiklos planą.

4. SVARSTYTA. UNESCO pasaulio paveldo vietovės apsaugos ir tvarkybos gerinimas.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė

Komisijos nariams pateikiamas Vilniaus senamiesčio atnaujinimo agentūros raštas ir UNESCO naujienlaiškis. Pasaulio paveldo komitetas reikalauja Vilniaus istoriniam centrai parengti valdymo planą.

R. Pakalnis (Lietuvos nacionalinės UNESCO komisijos pirmininkas)

UNESCO pasaulio paveldo objektas privalo turėti valdymo planą bei instituciją, kuri būtų atsakinga už objektą. Vilniaus istorinio centro atveju ne viskas padaryta iki galo. Visas Vilniaus istorinis centras turėtų priklausyti vienai seniūnijai.

Kita vertus įsteigta Vilniaus senamiesčio atnaujinimo agentūra. Jeigu Kultūros ministerija ir Vilniaus miesto savivaldybė būtų dalykiškais agentūros steigėjais ir skirtų finansavimą šiai įstaigai, atsakingai už Vilniaus istorinį centrą, Senamiestis būtų tvarkomas pagal vienodus principus.

A. Degutis (Kultūros paveldo departamento direktoriaus pavaduotojas)

LR Vyriausybės nutarimu patvirtinta Vilniaus senamiesčio schema, kurią pripažino UNESCO Pasaulio paveldo komitetas. Senamiesčiui nėra būtina rengti valdymo planą. LR Vyriausybės nutarimu Kultūros ministerija paskirta atsakinga už Vilniaus istorinį centrą.

G. Rutkauskas (Vilniaus senamiesčio atnaujinimo agentūros vadovas)

Tikslas – darni veikla. Reikėtų steigti finansuojamą bendrą Vilniaus miesto savivaldybės ir Kultūros ministerijos tarybą. Populiariai kalbama, jog Vilnius jau pakankamai gerai „atrodo“. Tačiau formaliai išskaidytas institucinis valdymas. Tai nėra efektyvu. Siūlė sekti Talino pavyzdžiu, kuriame atskiras savivaldybės padalinys atsakingas už Talino senamiestį.

G. Džiovėnas (Kultūros ministerijos Saugomų teritorijų ir paveldo apsaugos skyriaus vyr. specialistas)

Politiniame lygmeny sprendimas dar nėra priimtas. Kultūros ministerija palaikytų agentūros steigimą.

Komisijos narė J. Jurevičienė

Ar efektyviai dirba Vilniaus pilių rezervatas?

G. Džiovėnas (Kultūros ministerijos Saugomų teritorijų ir paveldo apsaugos skyriaus vyr. specialistas)

Rezervatas galėtų apimti didesnę teritoriją, reikėtų įsteigti direkciją.

Komisijos narys A. Kunevičius

Kultūros ministerijai nesiseka tvarkytis saugomose teritorijose. Pritarė, jog Kultūros ministerija galėtų tapti bendros agentūros steigimo dalininke.

Komisijos narys J. A. Pilipavičius

Agentūra turėtų siekti finansavimo per programas. Abejojo, ar atsirastų papildomas finansavimas kaip biudžeto įstaigai. Steigėjais turėtų būti Kultūros ministerija, Vilniaus miesto savivaldybė ir verslo atstovai. Nereikėtų apsiriboti vien tik Vilniaus pilių rezervatu ir Vilniaus senamiesčio atnaujinimo agentūra. Reikėtų pradėti detalizuoti ir konstruoti steigtiną įstaigą funkcijas. Ji turėtų dalyvauti ateityje derinant projektus.

Komisijos narys A. Kunevičius

Mažesnė steigtiną įstaigą finansavimo dalis – pastovios lėšos, didesnė dalis – per programas. VŠĮ negali užsiimti administravimu.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė

Klausė Komisijos nuomonės dėl steigtiną įstaigą. Ar steigėjomis turėtų tapti Kultūros ministerija ir Vilniaus miesto savivaldybė?

Komisijos narys A. Kunevičius

Vilniaus pilių rezervato veikla nepasiteisino. Reikėtų svarstyti dėl bendros institucijos steigimo, kurios viena steigėjų būtų Kultūros ministerija.

NUTARTA. Raštu kreiptis į atsakingas institucijas, siūlant steigti įstaigą, atsakingą už Vilniaus istorinį centrą.

5. Kiti klausimai.

5.1. Informacija apie naujos redakcijos NKPA įstatymą.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė

Informavo apie kultūros ministro įsakymu sudarytą darbo grupę dėl naujos redakcijos NKPA įstatymo. Darbo grupėje – Komisijos narys J. A. Pilipavičius.

Komisijos narys J. A. Pilipavičius

Komisijos svarstymui bus pateiktas darbo grupės parengtas projektas. Bus pristatyti parengti siūlymai. Informavo apie darbo grupės sudėtį. Darbo grupėje nėra visuomenės atstovų. Jie dalyvautų jau parengto projekto svarstyme.

Naujos redakcijos NKPA įstatymo pagrindas – Nacionalinės kultūros paveldo apsaugos politikos gairės. Siūloma: 1. supaprastinti apskaitą (grįžti prie anksčiau galiojusių nuostatų, t.y. apsauga suteikiama įrašius į Kultūros vertybių registrą), 2. spręsti vertinimo tarybų klausimą (VKPK arba KM aprobuotų nekilnojamojo kultūros paveldo įrašymą į Kultūros vertybių registrą), 3. apsiriboti valstybės ir savivaldybės lygmenimis (atsisakyti regioninio lygmens).

Komisijos darbuotojas G. Jucys

Ar parengta naujos redakcijos NKPA įstatymo koncepcija?

Komisijos narys J. A. Pilipavičius

Darbo grupės nariai turėtų pateikti pirminius siūlymus koncepcijai.

5.2. Informacija apie darbo grupės posėdį dėl kultūros paveldo integralumo su švietimo sistema.

Komisijos narė N. Spiridonovienė

Darbo grupės posėdyje svarstyta, kaip reikėtų suaktyvinti besimokančius asmenis pažinti kultūros paveldą. Nagrinėti klausimai: programų keitimas, mokinio krepšelio didinimas, kraštotyros veikla, būreliai.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė

Gruodžio mėnesio posėdžiui planuojama parengti sprendimo projektą dėl kultūros paveldo integralumo su švietimo sistema.

Komisijos narys J. A. Pilipavičius

Siūlė į šį klausimą įtraukti specialistų rengimą.

5.3. Informacija apie sovietinio laikotarpio dailės palikimo apsaugą.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė

Informavo apie susitikimą su kultūros viceministru R. Jarockiu ir Kultūros paveldo departamento atstovais. Kultūros viceministras siūlė pavasarį rengti tarptautinę konferenciją, o lapkričio 28 d. 10 val. apskritą stalą su institucijų deleguotais ekspertais. Siūlė Komisijos nariui J. A. Pilipavičiui dalyvauti apskrito stalo diskusijoje.

5.4. Informacija apie posėdį LR Vyriausybėje dėl neprivatizuotinių dvarų.

Komisijos darbuotoja V. Gadeikienė

Lapkričio 7 d. LR Vyriausybėje vyko pasitarimas dėl neprivatizuotinių dvarų. Informavo apie pasitarimo dalyvius. Pasitarime svarstytos paveldosauginės problemos ir teisiniai klausimai. Nutarta sudaryti darbo grupę.

5.5. Komisijos gruodžio mėnesio posėdis.

Komisijos pirmininkė G. Drėmaitė

Kitas Komisijos posėdis įvyks gruodžio 19 d. Ragino Komisijos narius raštu teikti siūlymus kitų metų veiklos programai.

Kitais metais Komisija tęs integravimo svarstymą (su ministerijomis). Planuojama rengti konferenciją dėl sovietinio dailės palikimo. Kitais metais reikėtų rengti išvažiuojamąjį posėdį į Kuršių neriją.

Kitais metais Komisija minės veiklos 20-metį. Planuojama išleisti leidinį „Vilniaus vaizdo kaita“.

D. Varnaitė (Kultūros paveldo departamento direktorė)

Siūlė į kitų metų veiklos programą įtraukti klausimą dėl KPD finansavimo skyrimo išimtiniais atvejais (pvz., Klaipėdos jūrų muziejaus prašymas skirti lėšų išmesto laivo liekanų transportavimui, o KPD neturi tesės skirti lėšų transportavimui).

Komisijos narys A. Kuncėvičius

Siūlė raštu kreiptis į kitas institucijas dėl probleminių klausimų.

Kitas Komisijos posėdis vyks gruodžio 19 d.

Posėdžio pirmininkė

Gražina Drėmaitė

Posėdžio sekretorė

Anželika Vėžienė